

**Antropologit
työelämässä**

2018

**ANTRO
BLOGI**

SOVELTAVAN
ANTROPOLOGIAN
VERKOSTO

**Milla Heikkinen, Niina Ahola ja
Tapio Kumpula
Tammikuu 2019**

Lisätietoja: Niina Ahola ja Tapio Kumpula
Työelämätoimituksen toimituspäälliköt, AntroBlogi
tyoelama@antroblogi.fi

1 Johdanto	1
2 Vastaajat	2
2.1 Ikäjakausi	2
2.2 Sukupuoli-identiteetti	2
2.3 Yliopisto-opinnot	2
2.4 Suoritetut tutkinnot	3
3 Antropologien työllisyystilanne	4
3.1 Yleinen työllisyystilanne	4
3.2 Työsuhdemuodot	5
4 Antropologien sijoittuminen työelämään	7
4.1 Yhteiskuntasektorit	7
4.2 Toimialat	8
4.3 Kuukausiansiot	8
4.4 Työorganisaation koko	9
4.5 Työpaikkojen ja työnkuvien määrä	10
5 Antropologien kokemus työelämästä	11
5.1 Työtyytyväisyys	11
5.2 Koulutuksen hyödyntäminen työelämässä	12
5.3 Koulutuksen ja toimenkuvan vastaavuus	12
6 Yhteenveto	13
Lähteet	13

Antropologit työelämässä 2018 -kyselytutkimuksessa selvitetään antropologiaa ja sen lähitieteenalaa etnologiaa¹ yliopistossa opiskelleiden sijoittumista työelämään opintojen jälkeen. Kyselyn ja sen pohjalta kirjoitetun loppuraportin tilasivat antropologisen verkkomedia AntroBlogin työelämätoimitus ja Soveltavan antropologian verkosto. Kyselytutkimuksen pääasiallisena toteuttajana ja raportin kirjoittajana on Helsingin yliopiston sosiaali- ja kulttuuriantropologian oppiaineen opiskelija Milla Heikkinen yhteistyössä AntroBlogin Niina Aholan ja Tapio Kumpulän kanssa. Tutkimus toteutettiin, sillä antropologien työllistymisestä ei ole aiemmin ollut saatavilla kattavaa, monipuolista ja avointa tutkimustietoa.

Tutkimuksen aineisto kerättiin sähköisellä kyselylomakkeella 9.8.–30.9.2018 välisenä aikana ja siihen vastasi yhteensä 207 henkeä. Kyselyn kohderyhmäksi määriteltiin kaikki antropologiaa pää- tai sivutoimisesti opiskelleet henkilöt. Kysely toteutettiin suomenkielisenä. Vastaajilta kysyttiin opiskelu- ja työhistoriasta, työllisyystilanteesta, sijoittumisesta työelämään sektoreittain ja toimialoittain sekä tulotasosta. Lisäksi kyselyssä tiedusteltiin vastaajien kokemusta työelämästä esimerkiksi työtyytyväisyyden sekä koulutuksen ja työnkuvan yhteensovittamisen viitekehyksessä, joita kaikkia käsitellään tässä raportissa.

Vastaajat tavoitettiin pääasiassa erilaisia alan verkostoitumiskanavia hyödyntäen. Kyselyä levitettiin suomalaisten yliopistojen sähköpostilistojen ja Suomen antropologisen seuran välityksellä sekä sosiaalisessa mediassa pääasiassa AntroBlogin, Soveltavan antropologian verkoston ja Helsingin yliopiston opiskelijajärjestö Mana ry:n sosiaalisen median kanavissa, jotta kysely tavoittaisi mahdollisimman laajasti myös yliopistojen ulkopuolella sekä ulkomailla työskenteleviä entisiä antropologian opiskelijoita.

Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista, joten vastaajajoukkoa ei voi pitää tilastollisesti edustavana. Kyselyaineiston keruutavasta sekä vastaajajoukon rajallisesta koosta johtuen raportissa esitettävät tulokset ovat suuntaa-antavia. Aineiston analyysissä tuloksia verrataan Tilastokeskuksen julkaisemiin Suomen virallisiin tilastoihin (SVT2018a ja SVT2018b) sekä Yhteiskunta-alan korkeakoulututut -etujärjestön julkaisemaan vuoden 2017 työmarkkinatutkimukseen (Pursiainen 2017). Aineistonkeruumenetelmät ja -työkalut eivät ole läpikäyneet tieteellistä arviointia. Kyselytutkimus on toteutettu ilman ulkopuolista rahoitusta.

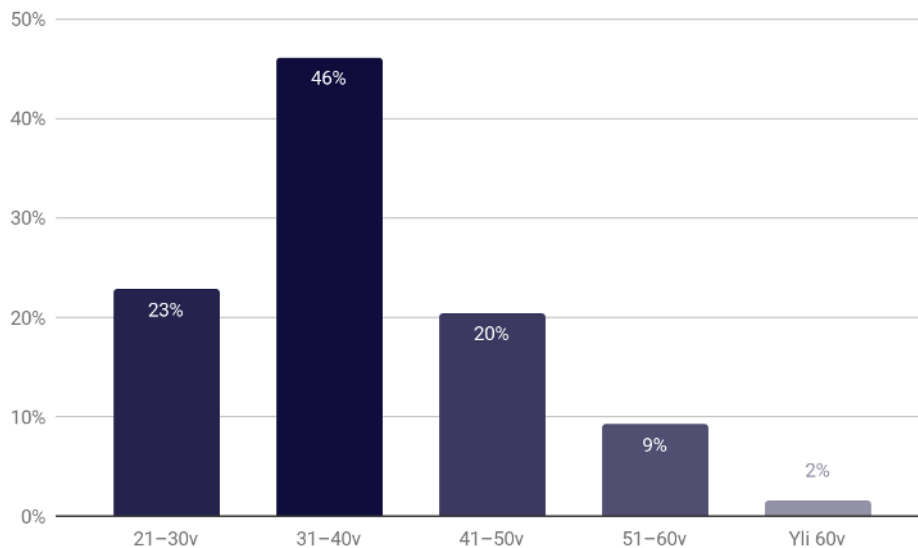
¹ Tästä eteenpäin termillä "antropologia" viitataan molempiin tieteenaloihin tässä raportissa.

2 Vastaajat

Kyselytutkimukseen otti osaa yhteensä 207 henkeä. Vastaajista 80 % oli työelämässä ja 20 % sen ulkopuolella. Tässä luvussa käsitellään vastaajien ikä- ja sukupuolijakaumaa sekä tarkastellaan heidän koulutustaustaansa ja suorittamiaan tutkintoja.

2.1 Ikäjakauma

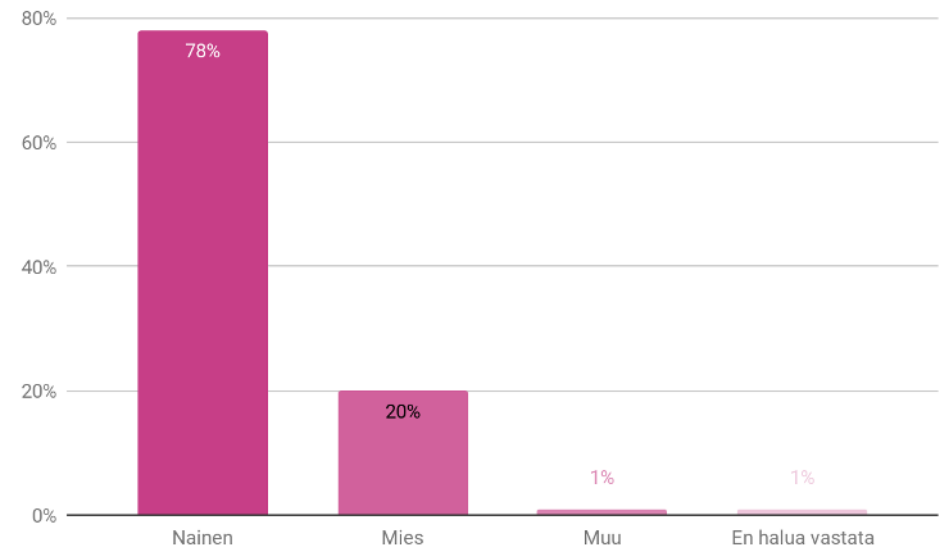
Kyselyyn vastanneista lähes puolet, 46 %, oli 31–40-vuotiaita (ks. kaavio 1). Toiseksi yleisin ikäryhmä, 23 %, ilmoitti iäkseen 21–30 vuotta. Kolmanneksi sijoittuivat 41–50-vuotiaat, joita oli vastaajista 20 %. Seuraavana tulivat 51–60-vuotiaat kyselyyn osallistujat (9 %). Vastaajista alle 2 % kertoi olevansa yli 60-vuotiaita, kun taas yksikään kyselyyn vastanneista ei ollut 20-vuotias tai nuorempi. Kaikkien vastaajien viitteellinen keski-ikä oli 37 vuotta. Naisten keski-ikä oli 36 vuotta, miesten 42 vuotta ja muunsukupuolisten 32 vuotta. Sukupuolensa mainitsematta jättäneiden vastaajien keski-ikä oli hieman alempi, 28 vuotta.

Kaavio 1: Ikäjakauma

2.2 Sukupuoli-identiteetti

Kaaviosta 2 käy ilmi, että kyselyyn vastanneista valtaosa (78 %) identifioi itsensä naiseksi, viidennes (20 %) mieheksi ja 1 % johonkin muuhun sukupuoleen kuuluvaksi. Vastaajista 1 % ei halunnut paljastaa sukupuoltaan. Vastausten jakautuma myötäilee suomalaisten yliopistojen antropologian koulutusohjelmiin hyväksytyjen sukupuolijakaumaa, sillä ala on Suomessa vahvasti naispainotteinen.

Kaavio 2: Sukupuolijakauma

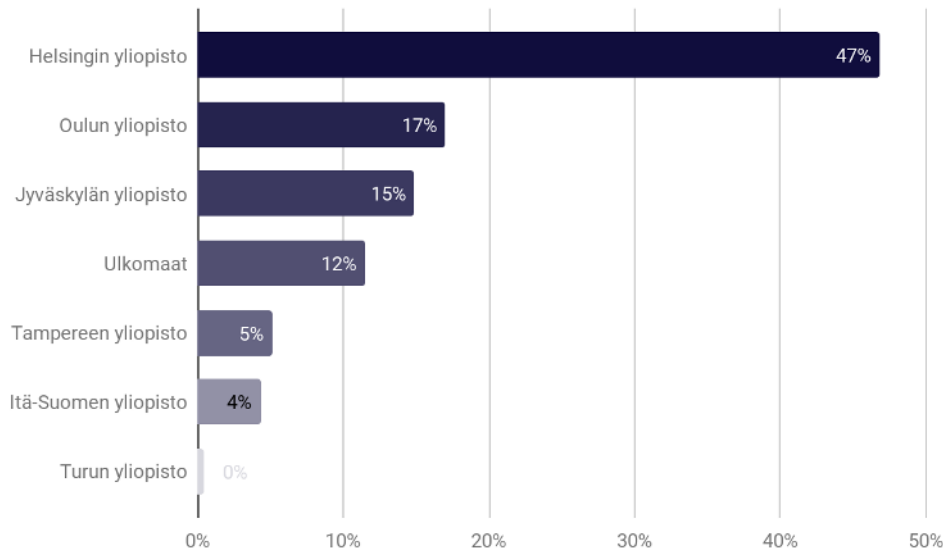
2.3 Yliopisto-opinnot

Antropologian koulutusohjelma on tarjolla viidessä suomalaisessa yliopistossa (Helsinki, Itä-Suomi, Jyväskylä, Oulu ja Tampere). Kyselyyn vastanneista lähes puolet (47 %) suoritti opintonsa Helsingin yliopistossa (ks. kaavio 3). Toisella sijalla olevassa Oulun yliopistossa opiskeli hieman alle viidennes (17 %) vastaajista ja kolmantena olevassa Jyväskylän yliopistossa kaksi prosenttia vähemmän (15 %). Itä-Suomen (4 %) ja Tampereen (5 %) yliopistoissa opiskeli noin joka kahdeskymmenes vastaaja. Tämä jakauma heijastelee antropologian ope-

2 Vastaajat

tustarjontaa ja koulutusohjelmien kokoa eri yliopistoissa. Yksi vastaajista (0,4 %) oli opiskellut antropologiaa Turun yliopistossa, vaikka siellä ei ole tarjolla erillistä alan koulutusohjelmaa.

Lisäksi vastaajista 12 % oli hakeutunut ulkomaille opiskelemaan. Suosituimpia kohteita olivat Euroopan maat Iso-Britannia, Saksa sekä Ruotsi, mutta opiskelemaan oltiin hakeuduttu myös Euroopan ulkopuolelle Yhdysvaltoihin, Meksikoon, Australiaan, Japaniin ja Etelä-Afrikkaan.

Kaavio 3: Opiskelupaikka

Helsingin yliopistossa antropologiaa opiskelleiden osuus on saattanut ylikorostua vastauksissa, sillä kyselytutkimuksen tilaajat ja toteuttajat ovat läheisesti kytköksissä kyseiseen yliopistoon. Aineiston mahdollinen vinouma tiedostettiin aineistoa kerätessä, minkä johdosta kyselyä pyrittiin aktiivisesti levittämään myös Helsingin yliopistosta riippumattomien henkilöiden ja verkostojen kautta.

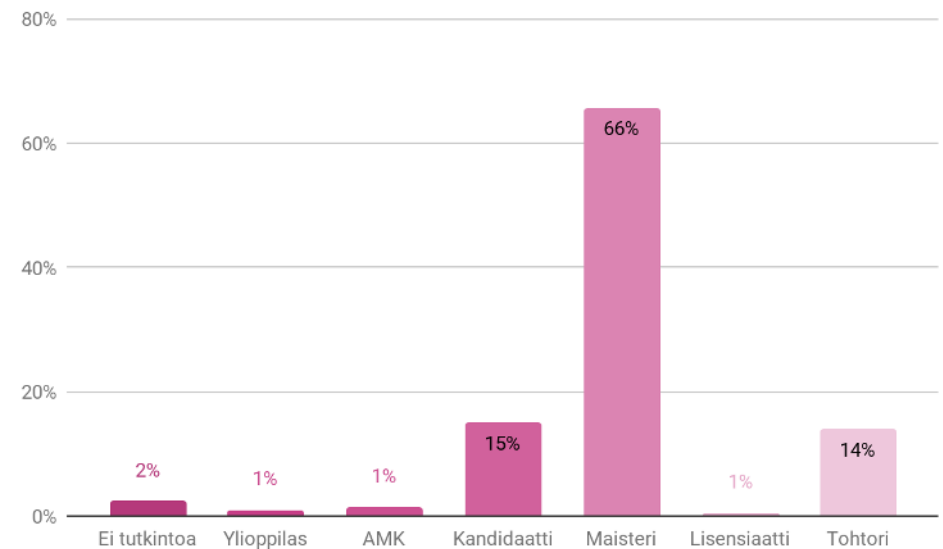
2.4 Suoritetut tutkinnot

Suomalaisissa yliopistoissa antropologian opinto-oikeus kattaa valtaosassa

tapauksia sekä kandidaatin että maisterin tutkinnot. Tämä näkyy myös kyselytutkimuksen vastauksissa, sillä ylempään korkeakoulututkintoon oli suorittanut kaksi kolmasosaa (66 %) kaikista vastaajista. Kaavio 4 kuvaa korkeimpien suoritettujen tutkintojen jakautumista vastaajien kesken.

Alan akateemisesta suuntautuneisuudesta kertoo myös tohtorintutkinnon suorittaneiden suhteellisen korkea määrä vastaajissa. Akateeminen jatkotutkinto oli 15 %:lla (tohtorintutkinto 14 %:lla ja lisensiaatin tutkinto 1 %:lla) vastaajista. Luku on korkeampi kuin yhteiskunta-alalla keskimäärin, sillä Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut -etujärjestön (YKA) työmarkkinatutkimuksen perusteella noin 5 %:lla YKA:n jäsenistöstä on tohtorintutkinto (Pursiainen 2017, 7).

Tuloksissa näkyvät myös kyselyyn vastanneet päätoimiset opiskelijat, joista osalla on alempi korkeakoulututkinto (15 %) tai ylioppilastutkinto (1 %). Muutama vastaajista (1 %) on vuorostaan suorittanut ammattikorkeakoulututkinnon ja 2 %:lla ei ole tutkintoa lainkaan heidän siirryttyään työelämään ennen valmistumistaan tai keskeytyneiden opintojen johdosta. Antropologinen identiteetti ei aina näytäkään vaativan loppututkintoa, sillä osa vastaajista ei ole suorittanut sellaista ja tuntee siitä huolimatta yhteenkuuluvuutta antropologien joukkoon.

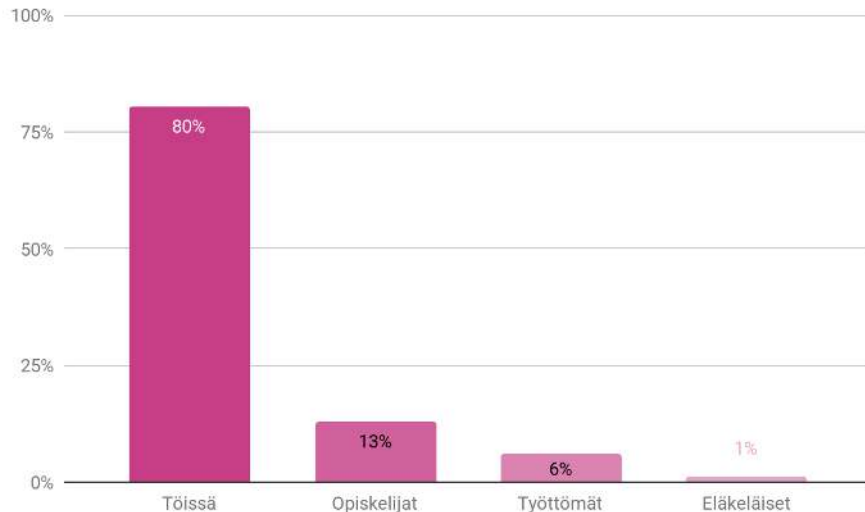
Kaavio 4: Korkein suoritettu tutkinto

3 Antropologien työllisyystilanne

Tässä luvussa käsitellään kyselyn toteutushetkellä työelämässä olevien vastaajien antamia tietoja. Kyselyyn vastanneista työelämässä oli 168 henkeä, joka vastaa 80 % kaikista vastaajista. Noin puolet kyselyyn vastanneista oli vakituudessa kokopäivätyössä. Työelämän ulkopuolella oleviksi katsottiin päätoimiset opiskelijat, työttömät ja eläkeläiset. Kyselyn perusteella antropologien työllisyystilanne on hyvä, mutta määräaikaisten työsuhteiden osuus kaikista työsuhteista on huomattavasti korkeampi kuin yhteiskunnallisilla aloilla keskimäärin.

3.1 Yleinen työllisyystilanne

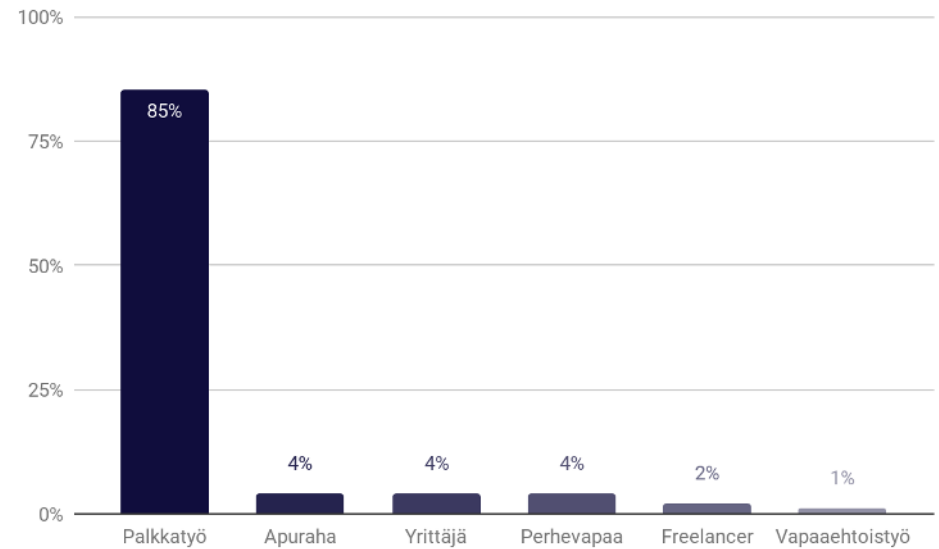
Kyselytutkimukseen vastanneiden työllisyystilanne (ks. kaavio 5) on hieman parempi kuin Suomessa yleisesti. Vastanneista 5,8% oli työttömänä, kun Suomen työttömyysaste oli tutkimushetkellä 6,8% (SVT 2018a, 2). Kun lukua verrataan yhteiskunta-alaan yleisesti, on antropologien työttömyysprosentti hieman korkeampi, sillä Yhteiskunta-alan korkeakoulutettujen työmarkkinatutkimuksen mukaan 4,9 % liiton jäsenistöstä oli työttömänä tutkimuksen tekohetkellä (Pursiainen 2017, 6).

Kaavio 5: Työllisyystilanne

Vastaajien työllisyystilannetta tarkasteltaessa tuloksista rajattiin pois päätoimiset opiskelijat (13 %), työttömät (6 %) ja eläkeläiset (1 %). Työelämässä oli 80 % vastaajista. Kyselyyn vastaamisen vapaaehtoisuudesta johtuen on mahdollista, että työelämässä olevien vastaajien määrä on ylikorostunut työelämän ulkopuolella oleviin nähden, sillä kysymysten työelämäkeskeisyys on saattanut etäännyttää muita vastaajaryhmiä.

Työelämässä oleviksi luokiteltiin palkkatöitä tekevät (85 %), apurahalla työskentelevät (4 %), yrittäjät (4 %), perhevapaalla työsuhteesta olevat (4 %), freelancerit (2 %) sekä kokopäiväistä vapaaehtoistyötä tekevät (1 %) (ks. kaavio 6). Huomattava enemmistö vastanneista, yli neljä viidesosaa, kuului palkkatyötä tekevien kategoriaan muiden ryhmien jäädessä alle viiden prosenttiyksikön.

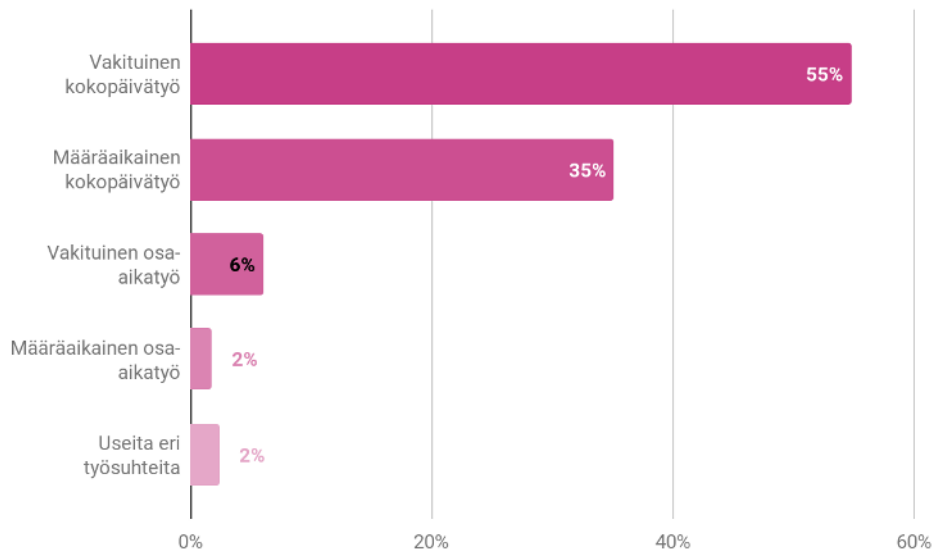
Kaavio 6: Työlliset

3 Antropologien työllisyystilanne

3.2 Työsuhdemuodot

Kyselyyn vastaajista selvä enemmistö (90 %) oli joko vakituudessa (55 %) tai määräaikaisessa (35 %) kokopäivätyössä (ks. kaaviot 7.1 ja 7.2). Osuus on hie- man korkeampi kuin yhteiskunta-alalla keskimäärin, missä kokopäiväisiä työ- suhteita oli 87 %:lla YKA:n jäsenistä (Pursiainen 2917, 6). Alle kymmenesosa kyselyyn vastanneista (8 %) teki osa-aikatöitä.

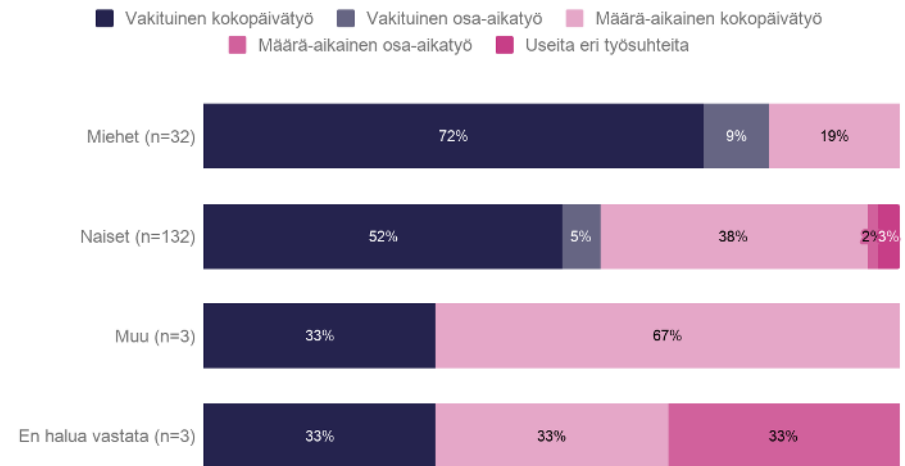
Vakituisten kokopäiväisten ja osa-aikaisten työsuhteiden osuus vastauksissa oli 61 %, kun taas määräaikaisissa työsuhteissa oli yli kolmasosa (37 %) kyselyyn vastanneista. Määräaikaisten työsuhteiden osuus oli vastaajien keskuudessa huomattavasti korkeampi kuin yhteiskunta-alalla keskimäärin, sillä Yhteiskun- ta-alan korkeakoulutettujen laatiman työmarkkinatutkimuksen mukaan 22 % YKA:n jäsenistä oli määräaikaisissa työsuhteissa (Pursiainen 2017, 10). Use- ampia samanaikaisia työsuhteita oli 2 %:lla kyselyyn vastanneista.

Kaavio 7.1: Työsuhdemuodot

Vastausten perusteella voidaan päätellä, että kyselyyn vastanneiden työllisyys- tilanne on pääosin hyvä, mutta määräaikaisten työsuhteiden osuus kaikista työ-

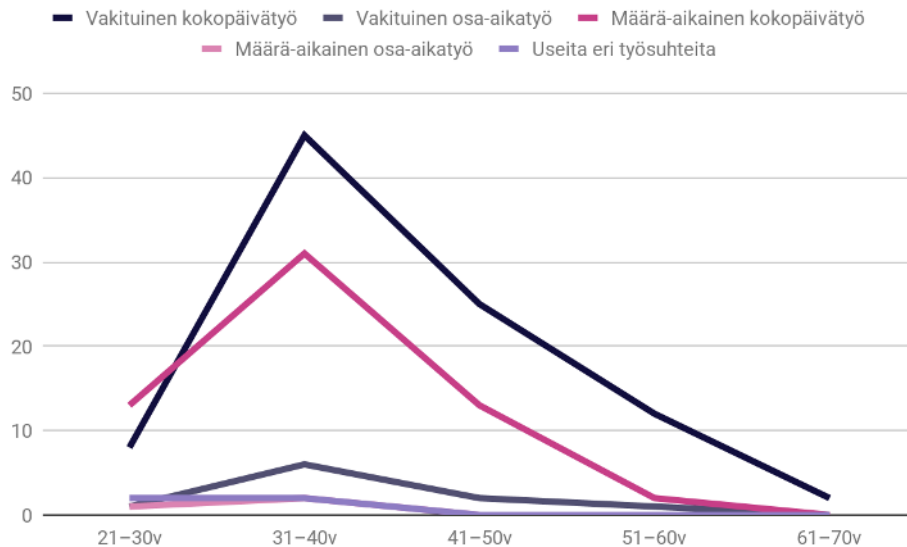
suhteista on kohtalaisen korkea vastaajien keskuudessa. Osittain tätä kehitystä selittää *Antropologit työelämässä 2018* -kyselyn vastaajien Yhteiskunta-alan korkeakoulutettujen jäseniä korkeampi sijoittuminen yliopistosektorille (ks. luku 4.1), jossa määräaikaiset työsuhteet ovat muita aloja yleisempiä (Pursiainen 2017, 11). Myös vastaajien YKA:n tutkimusta alempi keski-ikä (37 vuotta vrt. YKA:n 42 vuotta) sekä naisiksi identifioituvien vastaajien korkea määrä (78 % vrt. YKA:n 69 %) vaikuttavat jakaumaan, sillä näissä ryhmissä on YKA:n tut- kimuksen mukaan keskimääräistä enemmän määräaikaisia työsuhteita (mts. 10).

Kaavio 7.2: Työsuhteiden jakautuminen sukupuolen mukaan

Antropologit työelämässä 2018 -kysely myötäilee YKA:n työmarkkinatut- kimuksen (Pursiainen 2017) tuloksia näiltä osin, sillä aineiston perusteella mieheksi identifioituvilla vastaajilla on yli kolmanneksen useammin vakitui- nen kokopäivätyö kuin naisvastaajilla (ks. kaavio 7.2). Vastaavasti naisilla määräaikaisten työsuhteiden määrä on kaksinkertainen miesvastaajiin nähden. Muunsukupuolisten kohdalla ero on jyrkempi, sillä vakituksia työsuhteita on yli kaksi kertaa vähemmän kuin miesvastaajilla. Tosin muunsukupuolisten vastaa- jien pieni osuus (1 %) aineistosta ei mahdollista selkeiden trendien johtamista heidän vastaustensa perusteella.

3 Antropologien työllisyystilanne

Kaavio 7.3: Työsuhteiden jakautuminen ikäryhmittäin

Tarkasteltaessa vastaajien ikää suhteessa työsuhdemuotoon (ks. kaavio 7.3) on havaittavissa, että vanhemmilla työntekijöillä on keskimääräistä useammin vakituisia työsuhteita kuin nuoremmilla. 21–30-vuotiaiden ryhmässä määräaikaisia työsuhteita oli 61 % vastaajista, mutta jo seuraavassa ikäsegmentissä (31–40-vuotiaat) vakituisten työsuhteiden määrä ylitti määräaikaiset työsuhteet, joiden osuus oli 39 %. Laskusuuntainen trendi pysyy samana läpi aineiston, sillä 41–50-vuotiaiden ryhmässä määräaikaisia työsuhteita oli 33 %:lla ja 51–60-vuotiaissa enää 13 %:lla vastaajista. Tultaessa 61–70-vuotiaisiin kaikki työsuhteet olivat vakituisia.

Vakituisten työsuhteiden lisääntyminen iän karttumisen myötä saattaa osittain selittää määräaikaisten työsuhteiden selvästi korkeampaa osuutta nais- ja muunsukupuolisten vastaajien keskuudessa mieheksi identifioituihin vastaajiin nähden. Miesten keski-ikä (42 v) on kyselyaineistossa naisia (36 v) ja muunsukupuolisia (32 v) huomattavasti korkeampi.

4 Antropologien sijoittuminen työelämään

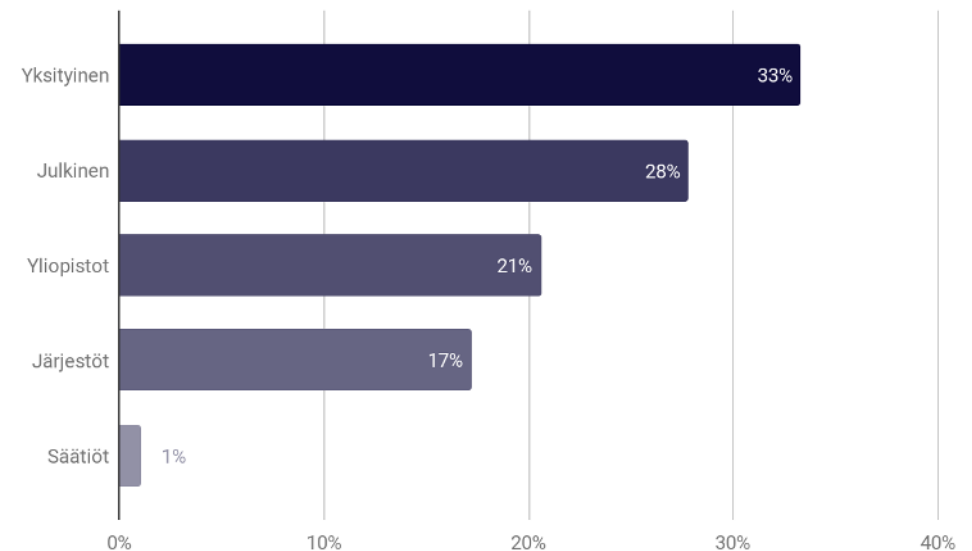
Sosiaalitieteisiin kuuluvana kulttuurintutkimuksen oppiaineena antropologia sijoittuu yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden välimaastoon. Teoriapainotteisuudesta johtuen antropologian opinnot eivät valmista suoraan tiettyyn tehtävään vaan koulutus tarjoaa laaja-alaista osaamista kaikille aloille, joilla kaivataan kriittistä tutkimusotetta, laadullisten tutkimusmenetelmien soveltamista, laajojen asiakokonaisuuksien hahmottamista sekä kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.

Tässä luvussa käsitellään työelämässä olevien vastaajien jakautumista eri yhteiskuntasektoreille ja toimialoille sekä tarkastellaan kyselyyn vastanneiden keskiansioita ja heitä työllistävien organisaatioiden keskimääräistä kokoa.

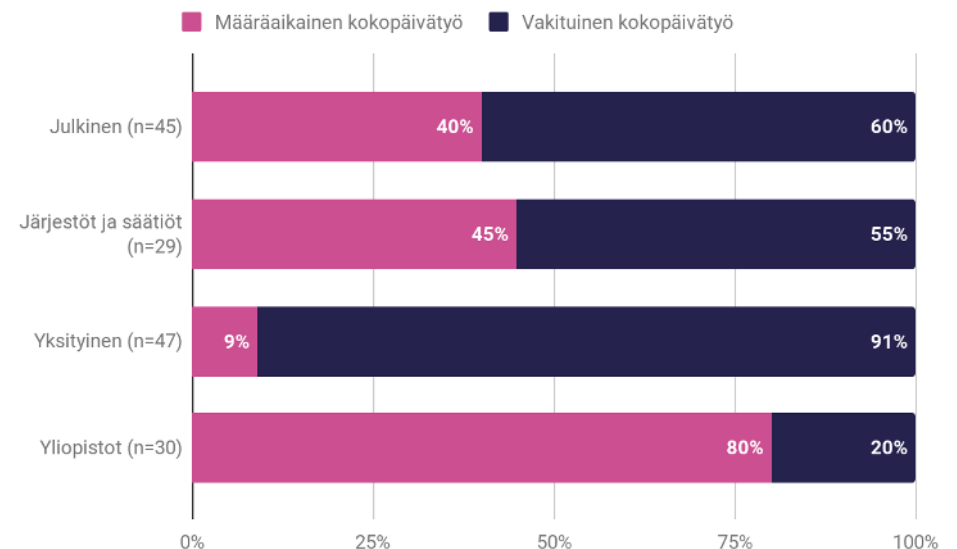
4.1 Yhteiskuntasektorit

Antropologian akateeminen korkeakoulututkinto valmistaa työskentelemään asiantuntijatehtävissä yhteiskunnan eri osa-alueilla. Kyselyyn vastanneet työllistyivätkin kohtalaisen tasaisesti eri yhteiskuntasektoreille, kuten kaavio 8.1 osoittaa. Suurin työllistäjä oli yksityinen sektori, jolla työskenteli kolmasosa (33 %) vastaajista. Seuraavaksi eniten alalta työllistettiin julkiselle sektorille (28 %) ja kolmanneksi eniten yliopistoihin (21 %), joita seurasivat järjestöt (17 %). Kaksi vastaajaa työskenteli säätiöissä, mutta heidän osuutensa jäi yhteen prosenttiin.

Tarkasteltaessa vakituisten ja määräaikaisten kokopäiväisten työsuhteiden jakautumista yhteiskuntasektoreittain on sektorien välillä havaittavissa jonkin verran eroja. Määräaikaista kokopäiväistä työsuhteita (80 %) oli eniten yliopistoissa, kuten kaavio 8.2 osoittaa. Yksityisellä sektorilla tilanne oli päinvastainen, sillä vakituksia kokopäiväisiä työsuhteita oli 91 %:lla vastaajista. Vakituksia kokopäiväisiä työsuhteita olivat enemmistössä myös julkisella sektorilla (60 %). Järjestöissä suhteelliset osuudet olivat lähellä julkista sektoria, missä vakituksia työsuhteita oli 55 %:lla työntekijöistä. Osa-aikaisten ja samanaikaisesti useammassa eri työsuhteessa olevien osuus aineistosta oli liian pieni, jotta niiden pohjalta olisi pystynyt havaitsemaan trendejä suuntaan tai toiseen.

Kaavio 8.1: Työllistyminen sektoreittain

Kaavio 8.2: Kokopäiväisten työsuhteiden jakautuminen sektoreittain

4 Antropologien sijoittuminen työelämään

Kun antropologien työllistymistä eri sektoreille verrataan yhteiskunta-alaan kokonaisuudessaan on huomattavissa tiettyjä eroja. Yhteiskunta-alan korkeakoulutettujen työmarkkinatutkimuksen (Pursiainen 2017, 9) mukaan julkiselle sektorille työllistyy 55 % liiton jäsenistöstä, kun taas antropologeista 28 % työskenteli kyseisellä sektorilla. Antropologeista huomattavasti korkeampi osuus työskenteli vuorostaan yliopistoissa (21 %) sekä yksityisellä sektorilla (33 %), kun taas YKA:n jäsenistä vain 10 % työskenteli yliopistoissa ja 22 % yksityisellä sektorilla. Järjestöissä (sis. säätiöt) ero oli hyvin pieni antropologien (18 %) ja kaikkien yhteiskuntatieteilijöiden välillä (16 %). (Mt.) Säätiöitä tarkasteltiin yhdessä järjestöjen kanssa, sillä niissä työskentelevien vastaajien (n=2) osuus kyselyssä oli liian pieni, jotta tietojen perusteella olisi pystynyt johtamaan trendejä.

Oletettavasti erot johtuvat ainakin osittain valtio- ja hallintotieteilijöiden kuulumisesta YKA:n jäsenistöön. Kyseisten alojen koulutus valmistaa julkisiin virkoihin, joten aloilta myös hakeudutaan sosiaalitieteitä todennäköisemmin julkiselle sektorille opintojen jälkeen.

4.2 Toimialat

Toimialat, joilla kyselyyn vastaajat työskentelivät heijastelevat heidän sijoittumistaan tasaisesti eri sektoreille (ks. kaavio 9). Yleisin toimiala oli tutkimusala, jolla työskenteli 29 vastaajaa. Seuraavana tulivat opetustehtävät (n=11), koulutusala (n=10), IT-ala (n=8) sekä viestintäala ja kehitysyhteistyö, joissa molemmissa työskenteli seitsemän vastaajaa.

Kyselytutkimuksen perusteella antropologian opinnoista hakeudutaan usein töihin myös kulttuurialoille ja maahanmuuttajatyön pariin, minkä lisäksi media- ja sosiaalialat sekä konsultointitehtävät olivat suosittuja vastaajien keskuudessa. Antropologeja työskentelee myös esimerkiksi markkinoinnin ja muotoilun parissa sekä erilaisissa hallinnollisissa tehtävissä. Yhteensä vastauksissa mainittiin 59 eri toimialaa.

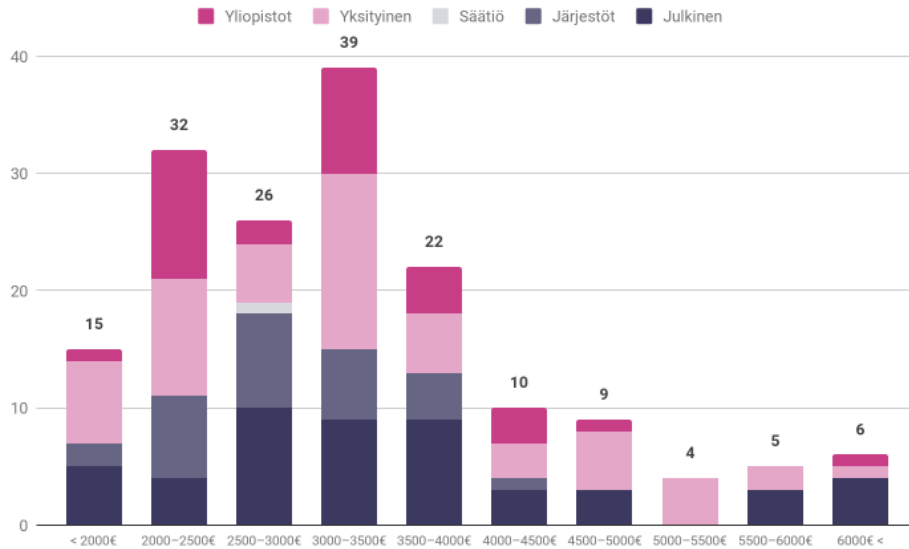

Kaavio 9: Toimialat

4.3 Kuukausiansiot

Kyselyn perusteella valtaosalla vastaajista (71 %) kuukausiansiot asettuivat 2 000–4 000 euron välille (ks. kaavio 10). Yleisin ansioluokka vastaajien keskuudessa oli 3 000–3 500 euroa kuussa (n=39, 23 %). Tämä vastaa suomalaisien ansiokeskiarvoa, joka on 3 470 euroa (SVT 2018b). Vastaajien kuukausiansioiden mediaani on 3 000–3 500 euroa.

4 Antropologien sijoittuminen työelämään

Kaavio 10: Kuukausiansiot sektoreittain

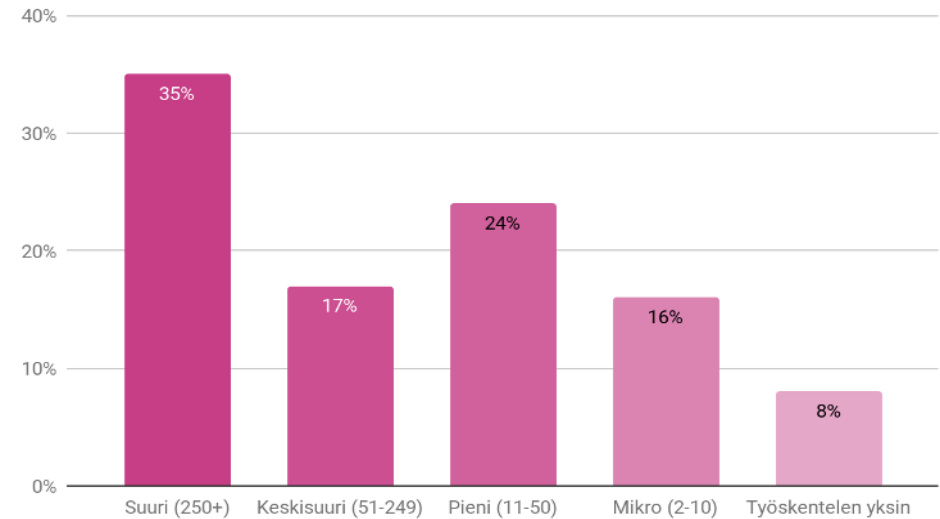
Ansiot vaihtelevat sektoreittain jonkin verran. Suurin vaihteluväli ansioissa on yksityisellä sektorilla työskentelevillä, sillä heitä löytyi jokaisesta palkkaluokasta. Sen sijaan järjestöissä työskentelevien palkka ei kasvanut aineistossa 4 500 euroa suuremmaksi. Yliopistoissa työskentelevien kuukausiansiot eivät nousseet yli 5 000 euron lukuun ottamatta kaikkein korkeimpia akateemisia työsuhteita. Ylimpään palkkaluokkaan (yli 6 000 €/kk) ylsi neljä julkisella sektorilla, yksi yliopistoissa ja yksi yksityisellä sektorilla työskentelevä vastaaja. Säätöissä työskentelevien ansiot sijoittuivat välille 2 500–3 000 euroa.

Verrattaessa antropologien keskimääräisiä kuukausiansioita yhteiskunta-alojen palkkaukseen laajemmin ovat antropologien keskiansiot kyselyn perusteella reilusti yhteiskuntatieteilijöitä pienemmät. Ero Yhteiskunta-alan korkeakoulutettujen liiton jäsenten keskipalkkaan on noin tuhat euroa (3 000–3 500 € vrt. YKA:n 4 307 €). Osittain eroa saattaa selittää se, ettei *Antropologit työelämässä 2018* -kyselyssä kuukausiansioita vastaajilta tiedusteltaessa eritelty onko kyse bruttovai nettoansioista. YKA:n luvussa (Pursiainen 2017, 14) kyse on bruttotuloista. Toinen vaikuttava tekijä saattaa olla YKA:n jäsenistön suhteellisen korkea julkisella sektorilla työskentelevien määrä, joka on saattanut vaikuttaa korottavasti jäsenistön palkkakehitykseen. Tässä tutkimuksessa korkeimpaan ansioluok-

kaan yltäneistä vastaajista 67 % työskenteli julkisella sektorilla.

4.4 Työorganisaation koko

Kyselytutkimukseen vastanneet sijoittuivat kaiken kokoisiin työorganisaatioihin (ks. kaavio 11). Eniten työntekijöitä oli suurissa, yli 250 henkeä työllistävissä, organisaatioissa, joissa työskenteli 35 % vastaajista. Seuraavana tulivat pienet organisaatiot, joihin työllistyi 24 % vastaajista. Keski-suuret organisaatiot vuorostaan työllistivät 17 % kyselyyn vastanneista. Yksin ja alle kymmenen hengen mikro-organisaatioissa työskentelevien yhteenlaskettu osuus vastaajista oli lähes neljännes (24 %).

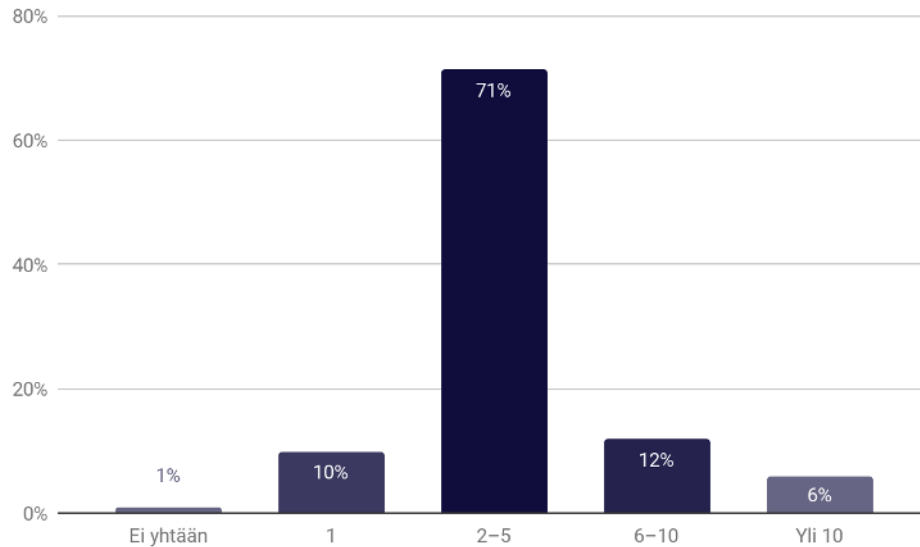
Kaavio 11: Työorganisaation koko

Julkisella ja yliopistosektorilla työskentelevät olivat keskittyneet suuriin organisaatioihin, kuten yliopistoihin, valtionhallintoon, kaupungeille sekä kuntiin. Yksityisellä sektorilla työskentelevät olivat todennäköisimmin sijoittuneet pieniin tai suuriin organisaatioihin. Järjestösektorilla tai useammalla kuin yhdellä sektorilla työskentelevien työntekijöiden määrä jakaantui melko tasaisesti kaikenkokoisiin organisaatioihin.

4 Antropologien sijoittuminen työelämään

4.5 Työpaikkojen ja työnkuvien määrä

Valtaosalla kyselyyn vastanneista on ollut useampia työpaikkoja tai työnkuvia antropologian opintojensa jälkeen (ks. kaavio 12). Suurimmalla osalla, lähes kolmella neljästä (71 %), vastaajasta on ollut kahdesta viiteen työpaikkaa. Lähes viidenneksellä (18 %) on ollut tätä enemmän työnkuvia, kun taas 11 %:lla työnkuvia oli vain yksi tai ei lainkaan.

Kaavio 12: Työpaikkojen/työnkuvien määrä antropologian opintojen jälkeen

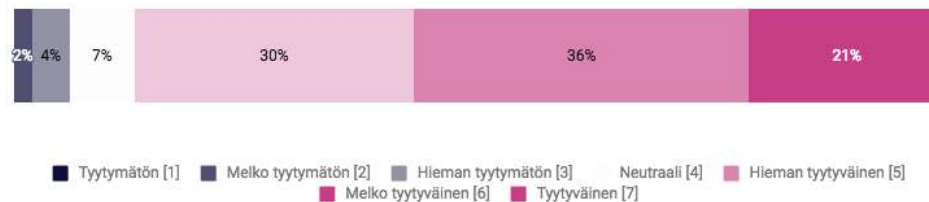
5 Antropologien kokemus työelämästä

Antropologeja työskentelee lähes kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla, minkä johdosta antropologisen osaamisen merkitys ja mahdollisuudet antropologian soveltamiseen painottuvat eri tavoin riippuen alasta ja työnkuvasta. Kyselylomakkeessa tiedusteltiin erityisesti vastaajien kokemuksia koulutuksen ja työelämän yhteensovittamisesta, jotta voidaan selvittää kuinka mielekkäänä koulutustausta näyttäytyi vastaajille, ja miten hyvin alan soveltaminen onnistui työelämässä koulutuksella, joka ei suoranaisesti valmista tiettyyn ammattiin.

Tässä luvussa tarkastellaan vastaajien tyytyväisyyttä, antropologisen osaamisen hyödyntämistä työelämässä sekä vastaajien kokemuksia koulutuksensa ja työnkuvansa vastaavuudesta. Kyselytutkimuksen tulokset osoittavat, että valtaosa vastaajista on tyytyväisiä työnkuvaansa, he kokevat pystyvän hyödyntämään antropologista osaamistaan työssään ja vastaajien työnkuvat vastaavat pääosin heidän koulutustaan.

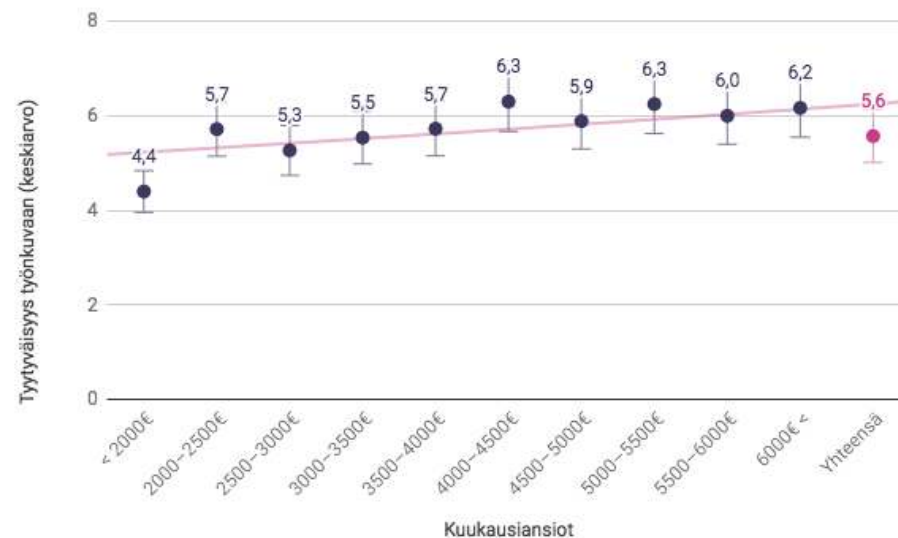
5.1 Tyytyväisyys

Kyselyvastausten perusteella valtaosa antropologeista viihtyy työssään hyvin (ks. kaavio 13.1). Vastaajista selvä enemmistö, 87 %, suhtautui työnkuvaansa positiivisesti seitsenportaisella vastausasteikolla tarkasteltuna. Yleisin vastausarvo oli [6] eli melko tyytyväinen, jonka antoi 36 % kyselyyn osallistuneista. Vastauksista 7 % oli neutraaleja [4]. Negatiivisesti työhönsä suhtautui 6 % vastaajista, tosin kukaan heistä ei ollut täysin tyytymätön [1] työnkuvaansa.

Kaavio 13.1: Tyytyväisyys työnkuvaan

Tarkasteltaessa kuukausiansioiden suhdetta tyytyväisyyteen käy ilmi, että tyytyväisyys työnkuvaan kasvaa hieman ansiotulojen noustessa (ks. kaavio 13.2). Seitsenportaisella asteikolla mitattuna kaikkien työssäkäyvien vastaajien keskiarvo oli 5,6 eli he kokivat olevansa hieman tyytyväisiä. Arvo pysyy kohtalaisen tasaisena läpi kaavion lukuun ottamatta alle 2 000 euroa kuussa tienäviä, joiden kohdalla keskiarvo laskee 4,4:ään. Tulos on lähes yhden pistearvon muita ansioluokkia alempana. Kyselyaineiston mukaan kaikkein tyytyväisimpiä olivat 4 000–4 500 sekä 5 000–5 500 kuussa tienävat vastaajat. Heidän keskiarvonsa oli 6,3, joka on 0,7 pistearvoa kaikkien vastausten keskiarvoa korkeampi.

Kaavio 13.2: Tyytyväisyys työnkuvaan keskiarvo ja vaihteluväli palkkaluokittain

5 Antropologien kokemus työelämästä

5.2 Koulutuksen hyödyntäminen työelämässä

Valtaosa kyselyyn vastanneista koki pystyvänsä soveltamaan antropologiaa omassa työssään (ks. kaavio 14). Seitsemänportaisella asteikolla mitattuna 65 % pystyi hyödyntämään koulutustaan paljon [5], hyvin paljon [6] tai täysin [7]. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 5,0, eli todennäköisimmin antropologiaa pystyttiin hyödyntämään työelämässä paljon. Hieman yli viidennes (22 %) vastaajista vuorostaan koki voivansa hyödyntää antropologista koulutustaan vain vähän [3], hyvin vähän [2] tai ei lainkaan [1]. Sen sijaan 13 % vastaajista sijoittui vastausasteikon keskelle pistearvolla [4] eli vastaajat tunsivat pystyvänsä hyödyntämään osaamistaan jonkin verran.

Kaavio 14: Pystytkö hyödyntämään antropologian opintoja työelämässä?

5.3 Koulutuksen ja toimenkuvan vastaavuus

Kyselyssä vastaajilta tiedusteltiin myös kokivatko he olevansa koulutustaan vastaavassa työssä (ks. kaavio 15). Vastausten perusteella suurin osa (70 %) vastasi myöntävästi. Vastaajista 11 % koki toimenkuvansa vastaavan koulutustaan jonkin verran [4], mutta noin viidennes (19 %) vastaajista ei kokenut työnkuvansa vastaavan antropologin koulutustaan lainkaan [1] tai vain hyvin vähän [2] tai vähän [3]. Seitsemänportaisella vastausasteikolla mitattuna kaikkien vastausten keskiarvo oli 5,0, eli vastaajat kokivat antropologisen koulutuksen ja toimenkuvansa vastaavan toisiaan paljon.

Kaavio 15: Koetko olevasi koulutustasi vastaavassa työssä?

Antropologit työelämässä 2018 -kyselytutkimuksen voidaan katsoa saavuttaneen pääasiallisen tavoitteensa, sillä kyselyn avulla onnistuttiin keräämään aiempaa kattavampaa ja monipuolisempaa avointa tilastotietoa antropologien sijoittumisesta työelämään opintojensa jälkeen.

Kerätyn aineiston yleisimpien vastausten perusteella voidaan esittää tyypillisen suomalaisen antropologin olevan 31–40-vuotias nainen, jolla on maisterin tutkinto Helsingin yliopistosta. Keskivertovastaaja on vakituisessa kokopäivätyössä yksityisellä sektorilla ja saa palkkaa noin 3 000–3 500 euroa kuussa. Tilastollisesti todennäköisimmin hän työskentelee suuressa, yli 250 henkeä työllistävässä, työorganisaatiossa tutkimustehtävissä. Antropologian opintojen jälkeisen työuransa aikana hänellä on ollut kahdesta viiteen työpaikkaa tai työnkuva. Esimerkkivastaajan kohdalla kyse on kaikkien vastausten keskiarvojen perusteella johdetusta tilastollisesta tulkinnasta, eikä yllä kuvattu edusta vastaajien todellisia työuria kovinkaan tarkasti. Todellisuudessa yksittäisten vastaajien keskuudessa on huomattavasti enemmän hajontaa keskiarvoihin nähden.

Pääasiassa kyselyyn vastanneet suhtautuivat positiivisesti työhönsä. Reilusti yli puolet vastaajista oli tyytyväisiä työnkuvaansa, he kokivat voivansa soveltaa antropologiaa työssään sekä katsoivat olevansa koulutustaan vastaavassa työssä. Alan työllisyystilanne on hyvä ja työttömyysaste matala, vaikka joillain mittareilla mitattuna antropologit eivät yltäneet muiden yhteiskunta-alojen tasolle. Esimerkiksi määräaikaisten työsuhteiden esiintyvyys oli vastaajien keskuudessa verrattain korkea ja heidän keskiansionsa olivat keskimääräistä matalammat. Toisaalta antropologeilla on kyselyn mukaan muita yhteiskunta-aloja todennäköisemmin tohtorintutkinto ja alalta myös työllistytään muita yhteiskuntatieteitä useammin yliopistosektorille.

Aineiston heikkoutena voidaan pitää käytettyjen menetelmien tieteellisen arvioinnin puutetta sekä vapaaehtoisuuteen perustuvaa vastaajajoukkoa, joka on saattanut vääristää tuloksia. Antropologian ja etnologian oppiaineista eri yliopistoista valmistuneiden määrästä ei ole saatavilla avointa tilastotietoa, joten vastaajajoukon edustavuudesta ei pystytty esittämään tarkkoja arvioita. Raportin kirjoittajat korostavat, että kyselytutkimuksen tuloksia tulee näistä seikoista johtuen tarkastella suuntaa-antavina. Metodologisista puutteistaan huolimatta vastaukset olivat pääasiassa samansuuntaisia yhteiskunta-alan työmarkkinatutkimuksen (Pursiainen 2017) tulosten kanssa, minkä perusteella voidaan olettaa mahdollisen vääristymän olevan kohtalaisissa rajoissa.

Pursiainen, Nuutti 2017: Työmarkkinatutkimus 2017. Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry. <https://www.yhteiskunta-ala.fi/site/assets/files/1203/tmt2017.pdf> [Viitattu 3.1.2019]

SVT 2018a: Työvoimatutkimus 2018, elokuu. Suomen virallinen tilasto. Helsinki: Tilastokeskus. https://www.stat.fi/til/tyti/2018/08/tyti_2018_08_2018-09-25_fi.pdf [Viitattu 4.1.2019]

SVT 2018b: Ansiotasoindeksi, 3. vuosineljännes 2018. Suomen virallinen tilasto. Helsinki: Tilastokeskus. http://www.stat.fi/til/ati/2018/03/ati_2018_03_2018-10-15_fi.pdf [Viitattu 4.1.2019]

